

**RICHTLIJNEN INZAKE HET SCHRIJVEN
VAN EEN MASTERPROEF IN DE
RECHTENOPLEIDING**

MASTERPROEF I: ONDERZOEKSPLAN

2021-22

1. VISIE EN PLAATS VAN DE MASTERPROEF

Alle vereiste informatie inzake het masterproeftraject dat begint met het schrijven van een onderzoeksplan en eindigt met het indienen van een masterproef, is te vinden in het centrale Onderwijs- en examenreglement met facultaire aanvullingen (<https://student.vub.be/faculteit-recht-en-criminologie#reglementen-en-formulieren>) en in de opleidingsfiche van de opleidingsonderdelen 'Masterproef I: onderzoeksplan' en 'Masterproef II: scriptie'. Deze richtlijnen bezorgen de studenten die in het masterproeftraject vertoeven, bijkomende informatie teneinde bij te dragen tot een succesvolle doorloop van het traject.

1.1 VISIE OP DE MASTERPROEF

In de masterproef worden de opleidingsspecifieke leerresultaten geïntegreerd. De masterproef toetst in het bijzonder het vermogen van de studenten tot zelfstandig en kritisch rechtswetenschappelijk onderzoek. De studenten moeten een passende onderzoeksmethode kunnen gebruiken, blijk geven van analytisch, synthetisch en probleemoplossend vermogen op basis van gevorderde kennis van het recht, van de context waarin recht zich ontwikkelt en van regels van argumentatie. De beoordelingscriteria weerspiegelen de leerresultaten die op hun beurt zijn afgetoetst aan de opleidingsspecifieke leerresultaten.

Van studenten wordt tevens een wetenschappelijk integere onderzoekshouding verwacht (zie verder 'Plagiaatcontrole').

1.2 DE PLAATS VAN DE MASTERPROEF IN DE LEERLIJN METHODOLOGIE EN VAARDIGHEDEN

De leerlijn methodologie en vaardigheden wordt uitgewerkt via de principes van het juridisch verwerkingsproces dat aan bod komt in de gehele opleiding en dat iedere jurist moet doorlopen om oplossingsgericht te werken. Daarom wordt in de leerlijn aandacht besteed aan (1) vraagstelling; (2) opzoeking; (3) analyse; (4) verwerking.

In concreto wordt in 'Rechtsmethodologie I' (1^e bachelor van het modeltraject) in hoofdde aandacht besteed aan de vraagstelling, de opzoeking en de schriftelijke verwerking, waarna in 'Rechtsmethodologie II' (2^e bachelor van het modeltraject) de focus wordt gelegd op de analyse en de mondelinge verwerking. Wanneer een student die beide opleidingsonderdelen met vrucht heeft gevolgd, heeft hij alle tools in handen om complexe juridische casussen op te lossen. Die casusgerichte aanpak wordt gehuldigd in 'Seminarie' (3^e bachelor van het modeltraject), die toelaat om de student klaar te stomen om met zijn bachelordiploma aan de slag te gaan als *paralegal*. De leerlijn is namelijk zo ontwikkeld dat, in overeenstemming met de Vlaamse Kwalificatiestructuur, de bachelorstudent een waardevolle schakel kan worden in een team en medeverantwoordelijkheid kan opnemen voor het oplossen van juridische problemen.

Maar de meeste studenten stoppen niet met studeren eenmaal zij hun bachelor in de rechten hebben behaald en schrijven zich in in de opleiding master in de rechten.

De leerlijn methodologie en vaardigheden wordt in de master uitgewerkt via een masterproeftraject dat wordt bewaakt door de masterproefcoördinator. De autonomie van de student neemt

stelselmatig toe. In 'Masterproef I: onderzoeksplan' (1^e master van het modeltraject) dient de student zelf, doch onder begeleiding van een promotor en de titularis van Masterproef I, een onderzoeksvraag op te stellen en een onderzoekspad uit te werken. In 'Masterproef II: scriptie' (2^e master van het modeltraject) – het sluitstuk van de opleiding – schrijft de student zijn thesis, onder begeleiding van een promotor en met methodologische ondersteuning van de masterproefcoördinator. Wederom valt de leerlijn binnen het opzet van de Vlaamse Kwalificatiestructuur, omdat de hoge mate van zelfstandig onderzoek dat de student heeft verricht, toelaat om te voldoen aan de vereisten van een master, waaronder het nemen van eindverantwoordelijkheid en het tonen van leiderschapskwaliteiten. Er wordt hierbij verder gebouwd op de stappen die de student heeft gezet bij het uitwerken van het onderzoeksplan.

De masterproef is het sluitstuk van het masterproeftraject. In die scriptie worden de opleidingsspecifieke leerresultaten geïntegreerd. De masterproef toetst in het bijzonder het vermogen van de studenten tot zelfstandig en kritisch rechtswetenschappelijk onderzoek. De studenten moeten een passende onderzoeksmethode kunnen gebruiken, blijk geven van analytisch, synthetisch en probleemoplossend vermogen op basis van hun gevorderde kennis van het recht, van de context waarin het recht zich ontwikkelt en van de regels van argumentatie. De beoordelingscriteria weerspiegelen de leerresultaten die op hun beurt zijn afgetoetst aan de opleidingsspecifieke leerresultaten.

Van studenten wordt tevens een wetenschappelijk integere onderzoekshouding verwacht, wat wordt bewaakt door de aandacht die hierop wordt gelegd vanaf 'Rechtsmethodologie I' en de plagiaatcontrole van de masterproef.

2. MASTERPROEF I: ONDERZOEKSPAN

Het masterproeftraject bestaat dus uit de opleidingsonderdelen 'Masterproef I: onderzoeksplan' (6 ECTS en 180 uur studietijd) en 'Masterproef II: scriptie' (18 ECTS en 540 uur studietijd).

In 'Masterproef I: onderzoeksplan' worden de studenten voorbereid op het onderzoek voor en de redactie van de masterproef. De studenten verwerven de nodige bijkomende onderzoeksvaardigheden, in het bijzonder inzake het formuleren van een onderzoeksvraag, met betrekking tot de keuze en het gebruik van de juiste onderzoeksmethode, inzake het zelfstandig en wetenschappelijk behandelen en uitdiepen van een onderwerp en betreffende het samenhangend opbouwen van juridische teksten. De studenten stellen als eindresultaat een onderzoeksplan op.

2.1 WANNEER MAG MEN HET MASTERPROEFTRAJECT AANVATTEN?

Om zich te mogen inschrijven in 'Masterproef I: onderzoeksplan' moet de student zijn ingeschreven in de master in de rechten en reeds geslaagd zijn voor het opleidingsonderdeel 'Seminarie' (of diens voorganger 'Rechtsmethodologie III'). Dat is ook logisch, want 'Seminarie' bereidt de student, wat betreft de leerlijn methodologie en vaardigheden, voor op de master met het oog op academische voltooiing. Eenmaal de student is geslaagd voor 'Seminarie' heeft hij alle vaardigheden verworven om complexe juridische casussen op te lossen en werd hij getoetst aan de hand van de verschillende evaluatievormen die belangrijk zijn voor het juridische werkveld (onder meer het schrijven van een noot, het houden van een pleidooi en het participeren aan assessment). Er ontbreekt weliswaar nog één stap: het aantonen dat zelfstandig de wetenschap kan worden beoefend, dat volgens artikel I.3, 41°, van de Codex Hoger Onderwijs wordt aangetoond aan de hand van de masterproef.

Het masterproeftraject is er nu net op gericht de student de volledige cyclus van (zelfstandig) rechtswetenschappelijk onderzoek te laten doorlopen. Het gaat om academische competenties die eigen zijn aan het zelfstandig beoefenen van de rechtswetenschap.

2.2 LEERRESULTATEN

De leerresultaten zijn, zoals dat is vereist, opgenomen in de opleidingsfiche. Wegens het belang van die leerresultaten, worden die hier nogmaals op een rijtje gezet. Pas wanneer de student aan de leerresultaten voldoet, kan hij slagen voor 'Masterproef I: onderzoeksplan'.

De student kan een gedegen onderzoeksvraag opstellen en uitwerken.

De student is in staat om de techniek en methode, die moeten worden gevolgd, te beschrijven.

De student kan een hypothese formuleren in het kader van een onderzoeksplan en is zich bewust van het feit dat de hypothese pas in een later stadium (masterproef) al dan niet zal worden bevestigd. Hij treedt hierbij redelijk eigenzinnig op en is zich hierbij bewust van de relativiteit van het (systeem) recht.

De student kan zijn academisch onderzoek plannen.

De student kan op overtuigende wijze mondeling een zelfgeschreven onderzoeksplan presenteren en verdedigen.

2.3 PRAKTISCHE ORGANISATIE

De praktische organisatie wordt uiteengezet op Canvas. In feite komt het erop neer dat in het eerste semester de nodige informatie over de keuze van het onderwerp van de masterproef en de opstelling van het onderzoeksplan wordt meegegeven. De studenten kunnen dus het eerste semester gebruiken om hun onderwerp en promotor vast te leggen en het onderwerp af te bakenen (onder meer nagaan welke onderzoeksvraag en welke deelvragen moeten worden gesteld). In het tweede semester heeft de student de tijd om het onderzoeksplan te schrijven.

2.3.1 KEUZE VAN HET ONDERWERP (en beperkingen aan keuzevrijheid)

De administratie inzake 'Masterproef I: onderzoeksplan' verloopt elektronisch. Daarvoor wordt gewerkt met het programma MaThiS, dat de vorm heeft van een platform dat online kan worden bereikt via <http://mathis.cumulus.vub.ac.be>.

Op de website van de faculteit is een handleiding 'studenten Masterproef I' te vinden.

(https://student.vub.be/sites/vub/files/rc_gids_mathis_students_1e_master.pdf) Die gids is bedoeld voor studenten die ingeschreven zijn in het opleidingsonderdeel 'Masterproef I: onderzoeksplan' en daarbinnen een voorlopig onderwerp van masterproef kiezen. Let wel, die gids is in de eerste plaats bedoeld als een handleiding voor het gebruik van MaThiS en moet ook zo worden gelezen. In de gids is informatie te vinden over (1) inloggen in MaThiS; (2) het kiezen en bevestigen van het onderwerp van onderzoek; (3) de keuze van de promotor; (4) de navolgende stappen.

Studenten hebben tot **15 november** de tijd om hun onderwerp en promotor vast te leggen, hoewel het is aangeraden dit zo snel mogelijk in te dienen en niet te wachten tot de uiterste datum.

De student kiest een onderwerp dat aansluit bij de expertise van een individuele docent of stelt zelf een onderwerp voor via MaThiS. Het onderwerp van de masterproef moet juridisch of metajuridisch zijn.

Als de student een aanvaarding van het onderwerp en de titel ontvangt van de promotor, betekent dit dat de titel is goedgekeurd en dat het onderzoek kan worden aangevat. Vergeet ook niet een Engelse titel op te nemen!

Indien het verzoek wordt verworpen, betekent dit dat ofwel op zoek moet worden gegaan naar een ander onderwerp of voor hetzelfde onderwerp een andere promotor moet worden gevonden. In dergelijk geval moet contact worden opgenomen met de potentiële promotor voor meer informatie.

Als de promotor een wijziging van de titel voorstelt of een nadere afbakening van het onderwerp, zal de student een e-mail ontvangen waarin wordt gemeld dat het voorstel moet worden herzien. De nodige informatie wordt meegedeeld aangaande wat moet worden veranderd. Dit dient zo spoedig mogelijk en zo volledig mogelijk te gebeuren.

2.3.2 KEUZE VAN DE PROMOTOR

Als een aanvaarding van het onderwerp en de titel wordt ontvangen, betekent dit niet alleen dat de titel is goedgekeurd en dat het onderzoek kan worden aangevat, maar ook dat de door de student gekozen potentiële promotor heeft aanvaard om tot begeleiding als promotor over te gaan.

De promotor moet lid zijn van het zelfstandig academisch personeel, of doctor-assistent of gastprofessor of een ander lid van het academisch personeel dat houder is van de graad van doctor. Heeft de student zich

ingeschreven in een afstudeerrichting die niet criminologie is, dan mag hij, zoals reeds uiteengezet, geen onderwerp kiezen van de afstudeerrichting criminologie. De promotor moet verbonden zijn aan de faculteit Recht en Criminologie van de Vrije Universiteit Brussel en, wanneer een andere afstudeerrichting dan criminologie is gekozen, een jurist zijn, maar het is niet vereist dat hij een onderwijsopdracht heeft in de masteropleiding zelf. Heeft de student gekozen voor de afstudeerrichting criminologie, dan moet hij eveneens kiezen voor die afstudeerrichting in MaThiS en zal de promotor een criminoloog zijn.

Er kan geen copromotor worden aangeduid. Wanneer echter de afstudeerrichting criminologie in MaThiS is gekozen, is de tweede lezer van de masterproef steeds een jurist. Op die manier kan de toetsing van de (juridische) leerresultaten van de master in de rechten worden verzekerd.

De promotor verplicht zich ertoe om de student regelmatig te begeleiden en de student verplicht zich ertoe om de promotor regelmatig in te lichten over de vorderingen van zijn onderzoek.

Indien er problemen rijzen, mogen de studenten de titularis van 'Masterproef I: onderzoeksplan' contacteren voor probleemoplossing en/of bemiddeling. Indien de problemen niet kunnen worden opgelost, kan de student of de promotor dit schriftelijk aan de decaan meedelen.

2.3.3 CONTACTMOMENTEN MET DE PROMOTOR EN DE TITULARIS VAN MASTERPROEF I

Nadat de studenten een onderwerp voor de masterproef hebben gekozen of voorgesteld in MaThiS, worden zij begeleid via afspraken met hun promotor. De student neemt het initiatief voor twee contactmomenten voor respectievelijk de wintervakantie en de lentevakantie (al dan niet digitaal).

De promotoren kunnen hun studenten individueel of in kleine groepen begeleiden. Gedurende de contactmomenten krijgen de studenten feedback van de promotor. De leerresultaten en de beoordelingscriteria vormen de leidraad bij het geven van feedback.

Studenten kunnen ook via een eventueel gesprek met de titularis van 'Masterproef I: onderzoeksplan' verder worden begeleid. De titularis van masterproef I stelt zich hiervoor beschikbaar op een vast bezoekuur per week. Het tijdstip hiervoor wordt via Canvas gecommuniceerd. Dit gesprek dient plaats te hebben voor de lentevakantie. Er wordt hiervoor niet gewerkt met afspraken. Het gesprek is niet verplicht.

Er wordt verwacht dat de student bij de (eerste) afspraak met respectievelijk de promotor en de titularis van 'Masterproef I: onderzoeksplan' al een (gedeeltelijk) ontwerp van onderzoeksplan voorlegt, inclusief een begin van bibliografie en een tentatieve ruwe inhoudstafel.

2.3.4 COMMUNICATIE MET DE TITULARIS VAN MASTERPROEF I

Alle online communicatie van de studenten met de titularis van masterproef I geschiedt via het Canvas platform. Inhoudelijke vragen over het vak, de presentatie of het onderzoeksplan worden gesteld via de Chat functie van Canvas. De studenten sturen hun overige berichten aan de titularis van masterproef I via de e-mail functie van Canvas.

2.3.5 INHOUD VAN HET ONDERZOEKSPLAN

Sinds het academiejaar 2020-21 is het onderzoeksplan gesteund op het model dat wordt gebruikt door het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen om fondsen te verwerven. Uiteraard is de inhoud van het onderzoeksplan dat de studenten moeten indienen, aangepast aan de eigenheid van het opleidingsonderdeel 'Masterproef I: onderzoeksplan'.

De bedoeling is om de student nog meer aan te zetten om de weg op te gaan van het wetenschappelijk onderzoek, hoewel het masterproeftraject nog steeds evenveel voorbereidt op een professionele carrière.

In het inleidend hoorcollege wordt de inhoud van het onderzoeksplan verder verduidelijkt. Daarenboven is op Canvas de nodige informatie geplaatst, die de student toelaat om de vorm en inhoud van het onderzoeksplan te kunnen bepalen.

2.3.6 REDACTIE EN INDIENING VAN HET ONDERZOEKSPLAN

De student gebruikt de huisstijl van de Vrije Universiteit Brussel (huisstijl.vub.ac.be – ‘Sjablonen’ – ‘Bachelor/Masterproef’) bij de redactie van het onderzoeksplan.

De deadline voor het elektronisch indienen van het onderzoeksplan via Canvas (tabblad ‘Opdrachten’) en per e-mail aan de promotor is **30 april**. Vergeet zeker niet de naam van de promotor en de afstudeerrichting op het voorblad te vermelden!

2.3.7 VERPLICHTE MONDELINGE PRESENTATIE-VERDEDIGING

Eenmaal ingediend, wordt het onderzoeksplan door de promotor en de titularis ‘Masterproef I: onderzoeksplan’ getoetst aan de leerresultaten. Het leerresultaat dat betrekking heeft op de mondelinge verdediging wordt getoetst door de titularis van ‘Masterproef I: onderzoeksplan’ aan de hand van een (1) door de student voorbereide presentatie en (2) verdediging. De student ontvangt feedback op die presentatie en het onderzoeksplan.

De verdediging houdt in dat enkele vragen worden gesteld over de aspecten van het onderzoeksplan, die worden beoordeeld door de titularis van ‘Masterproef I: onderzoeksplan’.

De presentatie en verdediging grijpen in beginsel plaats in de periode van twee weken vóór de start van de junizittijd. Op de Canvaspagina van 'Masterproef I: onderzoeksplan' wordt reeds in de loop van februari een overzicht van de tijdstippen meegedeeld, waarop de mondelinge presentatie-verdediging van het onderzoeksplan plaatsgrijpt. De studenten worden verzocht om zich ten laatste op **10 mei** in te schrijven.

2.3.8 BEOORDELING EN QUOTERING VAN HET ONDERZOEKSPLAN

De beoordelingscriteria gebruikt in het 'Masterproef I: onderzoeksplan' worden in de opleidingsfiche en op Canvas opgenomen, maar worden tevens aan het begin van het academiejaar meegedeeld aan de studenten en besproken in het inleidend hoorcollege, zodat zij duidelijk weten waarop en hoe wordt gequoteerd. Ook de manier waarop de leerresultaten worden afgetoetst, wordt meegedeeld.

Belangrijk is dat het materieelrechtelijke deel van het onderzoeksplan door de promotor wordt gequoteerd op tien van 20 punten. De titularis van 'Masterproef I: onderzoeksplan' beoordeelt op de overige tien punten. Op Canvas worden aan het begin van het academiejaar de beoordelingsformulieren geplaatst, die worden aangewend door de titularis van 'Masterproef I: onderzoeksplan' en de promotor. Een beoordelingsschaal waarborgt de gelijke behandeling van de studenten.

De student is geslaagd vanaf 10/20 als eindresultaat, op voorwaarde dat hij telkens minstens 5/10 heeft behaald op de respectievelijke beoordelingen van promotor en de titularis van 'Masterproef I: onderzoeksplan'. Het is namelijk zo dat beiden aparte (aspecten van de) leerresultaten aftoetsen.

2.3.9 TWEEDE ZITTIJD

Wanneer de student geen onderzoeksplan heeft ingediend in de eerste zitting of in die zitting niet was geslaagd voor het opleidingsonderdeel, moet een herwerkt onderzoeksplan worden ingediend ten laatste op **16 augustus** en op dezelfde wijze als in de eerste zitting.

De beoordeling en quotering gebeuren op dezelfde wijze als in de eerste zitting, met dat verschil dat de mondelinge presentatie-verdediging plaatsgrijpt gedurende de zitting. Er worden geen deelvrijstellingen toegekend.

De student moet er wel rekening mee houden dat het in de zomervakantie moeilijker is om de promotor en/of de titularis van 'Masterproef I: onderzoeksplan' te bereiken.

2.3.10 NUTTIGE INFORMATIE & LINKS

OO Fiche Masterproef I

[shorturl.at/qsHW6](https://student.vub.be/sites/vub/files/rc_gids_mathis_students_1e_master.pdf)

Onderwijs & Examenreglement (OER)

<https://student.vub.be/faculteit-recht-en-criminologie#reglementen-en-formulieren>

Handleiding Mathis voor studenten eerste master Rechten:

https://student.vub.be/sites/vub/files/rc_gids_mathis_students_1e_master.pdf